

A pediret cordis refrigerationem. Addit alia frigiditatis illius inditia, quod sanguine careat, & tactu frigidum sentias: ac quod fluxiones ex capite orientur, & animalia quae calidissimum habent cor, plurimum habeant cerebrum. Ideo enim hominem inter omnia animalia proportione sui corporis, & masculum, plus quam foeminam cerebri, & plures suturas in ossibus capitinis, habere: quia mas calidior, & homo cor, & pulmonem calidissimos habeat: quo fit ut solus homo inter animalia erectus sit: quibus argumentis tandem concludit, cerebrum nec excrementum esse, nec inter partes continuas enumerandum, nec aliquem habere usum, ex illis, quem alij antea prodiderunt, sed conditum esse, ut feruorem cordis moderetur, & temperet: fatetur tamen a cerebro somnum proficisci, quum in eo lignatur, & ab eo descendat humor, quo calor vna cum sanguine ad imam, id est ad cor refugit, ubi somnus fit. Ceterum cor sensus, & motus principium esse conatur ostendere Aristoteles libro tertio de Partibus animalium. Vnum enim inquit, nisi quid impedit, oportet esse principium, aptissimum autem esse omnium locorum, medium: quandoquidem medium vnum est, & tale ut vndeque attinagi, vel & que, vel proxime possit: merito igitur cor statuendum esse principium, eo quod in medio corpore sit collocatum, obiterque ostendit, hepar non posse esse huiusmodi principium, quia situm nequam habeat principalem: deinde inquit, nec pars alia sanguinea, nec sanguis ipse vim habet sentienti, sed quod primum sanguinem habet, & ita habet, ut cum contineat perinde ac vas, id esse quod sentit, & principium esse oportere, huiusmodi autem esse cor, dicit, non solum ratione, sed etiam sensu: quandoquidem in prima partium generatione statim cor palpitare cernitur: tanquam id quod principium est naturae eorum, quae sanguinem habent. Addit nullum animal sanguine praeditum, carere corde, quod argumento esse dicit cor principium esse sanguinis, & sensus. Sumit (ut diximus) illud argumentum, quo alij quoque ytuntur: nempe eam partem esse principium, sensus, & motus, a qua nascuntur nervi: illam autem esse cor, dicit ostendi ex anatome: copiam enim nervorum in corde apparere. Hac & similia docet Aristoteles de origine sensus, motus, & aliarum facultatum, ac de loco in quo somnus, & vigilia fiunt.

C Expenditur Aristotelis opinio de loco in quo fit Somnus, & de cerebri usu. Cap. II.

T A Q U E S quod primo scribit cerebrum nullam habere coniunctionem cum partibus, quae vim habent sentiendi: propterea non posse illud esse sentiendi principium, prorsus falsum est. Nam si ex eo quod apparet (ut ille vult) probatio huius rei petenda est: inueniemus profecto cerebrum cum nervis continuari, & illorum beneficio cum carne, & omnibus partibus, quae sensu sunt praeditae: quod quidem adeo clarum est ex anatome, ut superfluum sit idem velle verbis docere: feruntur, n. a cerebro nervi ad oculos: auris, naribus, palatum, linguam, hepar, septum transversum, ventriculum, & cor: enascitur etiam a cerebro spinalis medulla, a qua nervi maximi & plurimi in uniuersas partes deriuant: adeo ut sensus doceat, solum cerebrum re vera continuum esse sentientibus partibus. Refellit ergo in hac re Aristotelem visus, quo (inquit) probari, cerebrum non esse continuum cum partibus habentibus vim sentiendi. Quapropter recte in illum retorquet argumentum Galenus: fatetur enim & recte, quod assumit Aristoteles: nempe eam partem sensus, & motus originem esse, a qua nervi oriuntur: at negat ex anatome, a qua fidem uniuersam petendam ait Arist. apparere huiusmodi principium esse cor, quippe cum a cerebro, & ab eo orta spinali medulla, uniuersi nervi oriri, perspicuo videantur, in corde vero nihil huiusmodi apparet: sed ut optimè inquit Galenus, Aristotelem refellit ligamentorum quadrangulam copiam, quae in cordis interioribus partibus apparet. Ea enim putabat nervos esse, quum scribit esse copiam nervorum in corde: differunt verò & usus, & natura a nervis ligamenta omnia: atque illa praesertim, quae sunt in corde. Debet autem Aristoteles probare illos esse nervos quos dicit esse in corde: nec id quidem solum, sed illud etiam quod a corde in uniuersas partes sentientes ferantur: hoc n. postulat principij natura, ut in eo appareant publica instrumenta, quae ab eo nascuntur, & præterea spargantur illa in uniuersa corporis membra, quibus necessarius est illorum usus. At doceat aliquis ex anatome in quas partes nervi a corde ferantur: inueniemus enim, aut nullum, aut certe exiguum nervum in cordis substantiam penetrare, & illum solum cum cerebro coniungi, tanto que maiorem esse, quanto cerebro propinquior sit: ex hoc etiam pateat aliorum nervorum originem, nec illum nervum, nec cor esse posse: nam partes quae in uniuersum corpus diuidi debent, oportet in sua origine longè crassiores esse, quam in alio quocunque loco, quod ille necessarium esse testatur & aperte in arterijs & venis apparet, idq; meritò, quandoquidem necesse est plurimas postea fieri divisiones, quae ex reb. minimis dici non possunt, qui propter exiguis ille nervus qui in corde conspicitur nequit aliorum esse radix & origo. At præter hæc argumenta duo alia redigunt Aristotelis opinionem, vnum quod Averroes, qui nunquam solet ab Aristotele dissentire, in suo Colliget planè fateatur nervorum originem non esse cor, sed cerebrum. Alterum quod Aristoteles sua principia in hac re non servet, nā libro